Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Witte, Marjon de

Kenmerk
Z.23.418285 / D.24.1739682

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Startnotitie visie op opvoeden en opgroeien

Onderwerp
Startnotitie 'Onze visie op opvoeden en opgroeien'

Voorgesteld besluit
1. Vast te stellen van de startnotitie.
2. In te stemmen met de leidende principes:
- Jeugd en gezin centraal;
- Goed samenspel;
- Hulp is passend en flexibel;
- Iedere jeugdige heeft recht op leerontwikkeling;
- De basis op orde.
3. Kennis te nemen van de voorwaarden voor succes zoals beschreven in de startnotitie.

Inleiding
We moeten samen aan de slag. Met elkaar de leefwereld van het kind centraal zetten. Gezamenlijk ervoor zorgen dat kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat is de ambitie van Heerenveen. En dit is ook de koers die gekozen wordt in de landelijke en regionale visies.
We gaan hiermee aan de slag vanuit het programma de sociale transitie (in het hoofdlijnenakkoord omschreven als 'Meedoen aan de samenleving'). De focus ligt hierbij op jeugd en hun gezinnen. We kunnen dat niet alleen. Een goede verbinding met andere beleidsthema's en diverse partners is essentieel. Binnen het Lokaal Akkoord Jeugd heeft de gemeenteraad al het nodige werk verzet en hebben raads- en commissieleden aangegeven wat zij belangrijk vinden. Aangezien er al veel input is opgehaald, wordt er geen participatie traject meer gehouden voorafgaand aan het opstellen van de visie.
De jeugd vormt de toekomst van onze samenleving. Ze breng frisse ideeën, energie en innovatie met zich mee. Ze draagt een grote potentie in zich en verdienen kansen om zich optimaal te ontwikkelen. Met de meeste kinderen en jongeren in onze gemeente gaat het goed. Nederlandse kinderen en jongeren behoren tot de gelukkigste van de wereld. Anderzijds laten landelijke trends zien dat het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp in 20 jaar tijd is toegenomen. Ook zitten jeugdigen langer in de jeugdzorg en is er een stijging in vraag en aanbod van individuele ambulante hulp. De uitgaven van de jeugdzorg zijn de afgelopen jaren dan ook flink gestegen. De trends hebben deels te maken met ontwikkelingen in de jeugdzorg zelf maar hangen voor een groot deel samen met veranderingen in de maatschappij (prestatiedruk, volwassenzorg, veiligheid en sociale zekerheid).
We staan met elkaar voor een uitdaging om te voorkomen dat kinderen en jongeren vastlopen in hun leven. We willen dat kinderen en jongeren de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Dit vraagt om

een brede aanpak waarbij verder wordt gekeken dan alleen jeugdhulp en de financiële haalbaarheid van het systeem. Doorgaan op dezelfde voet betekent vastlopen.

Beoogd effect
Het beoogde effect is om kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk op te laten opgroeien. We willen dat kinderen en jongeren de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen op een manier die past bij hun mogelijkheden.

Argumenten
1.1. Startnotitie en visie
De startnotitie beschrijft welke stappen we de komende tijd zullen gaan zetten. Het doel van de startnotitie is het vaststellen van het proces van ontwikkeling en besluitvorming en het vaststellen van de leidende principes voor de visie op opvoeden en opgroeien. Onze visie op opvoeden en opgroeien is een uitwerking van het hoofdlijnenakkoord “meedoen aan de samenleving” en van de Hervormingsagenda en Regiovisie. Als punt op de horizon blikken we 10 jaar vooruit en kiezen we voor 2035. In de visie staat de richting beschreven en geven we handvaten voor verdere uitwerking. De visie zal helpen om de komende jaren koers te houden en leidend zijn om afwegingen te maken.

2.1. De leidende principes vanuit de regiovisie 'Mei-inoar foar ús bern' zijn kaderstellend voor de lokale uitwerking.
Het is aan gemeenten om tot een lokale uitwerking van de Hervormingsagenda Jeugd en de regiovisie te komen. Op regionaal niveau is door alle Friese gemeenteraden de Regiovisie ‘Mei-inoar foar ús bern’ vastgesteld. De gemeenteraad heeft de regiovisie op 23 februari 2023 vastgesteld. In deze Friese regiovisie komen ambities in de jeugdhulp voor de periode 2023-2026 aan bod. Hiermee hebben de Friese gemeenten een stevige basis gelegd om blijvend passende en kwalitatief hoogwaardige jeugdhulp te leveren. De raad heeft binnen het lokaal akkoord waardevolle input meegegeven voor het opstellen van een visie, deze input staat verwerkt in de startnotitie. Deze input sluit aan bij de vijf leidende principes van de regiovisie:
1. Jeugd en gezin centraal;
2. Goed samenspel;
3. Hulp is passend en flexibel;
4. Iedere jeugdige heeft recht op leerontwikkeling;
5. De basis op orde;
Deze leidende principes gaan we dan ook gebruiken voor de visie op opvoeden en opgroeien van Heerenveen.

3.1 Voorwaarden voor succes
We streven ernaar dat kinderen en jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen op een manier die past bij hun mogelijkheden. Dat is onze bedoeling. Dit vraagt om een brede aanpak waarbij verder wordt gekeken dan alleen jeugdhulp en de financiële haalbaarheid van het systeem. Om het beeld uit de toekomstschets (visie) te kunnen bereiken in 2035 gaan we een verandering realiseren. Om deze verandering te realiseren is een beweging nodig. Dit vraagt om een beweging van niet alleen inzet op jeugdhulp, maar ook op andere gebieden. Het Nederlands Jeugdinstituut heeft vijf belangrijke kerningrediënten beschreven voor deze beweging. Deze ingrediënten komen ook terug in de Fryske regiovisie. Om de beweging te bewerkstellingen moeten we investeren in:
1. positief opgroeien;
2. een sterke basis;
3. sterke preventie;
4. integraal werken dichtbij de jeugdige en het gezin;
5. intensieve hulp met duurzame effecten.
Meer informatie over deze ingrediënten staan in de startnotitie beschreven.

Risico’s of kanttekeningen
Om het toekomstbeeld te kunnen bereiken zijn er een aantal voorwaarden voor succes
Het is van belang om oog te hebben voor de voorwaarden voor succes. Deze voorwaarden zijn nodig om een beweging op gang te brengen en daarmee een verandering teweeg te brengen. Het risico bestaat dat als er niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, de beweging en daarmee de verandering niet kan worden gemaakt.
De volgende voorwaarden voor succes zijn nader uitgewerkt in de startnotitie:
1. Het speelveld is breder dan alleen jeugdhulp;

2. Om een verandering te realiseren is een beweging nodig;
3. Voor een brede aanpak is een collectieve inspanning nodig en we hebben onze (strategisch) partners nodig;
4. Integrale samenwerking en ontschotting van financiële middelen;
5. Om te komen tot nieuwe oplossingen en preventieve maatregelen is langdurige inzet noodzakelijk.

Communicatie en participatie
In de planning is opgenomen wanneer interne collega's en maatschappelijk partners worden betrokken en geïnformeerd.

Binnen het Lokaal Akkoord heeft er een participatietraject plaatsgevonden met de raad en partners. Deze waardevolle input is verwerkt in de startnotitie en dient als vertrekpunt voor de op te stellen visie.

Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële consequenties. De budgetten voor jeugd zijn opgenomen in de begroting op de betreffende taakvelden. In de visie wordt ook een financiële paragraaf opgenomen.

Bijlagen
Startnotitie 'Onze visie op opvoeden en opgroeien'

Bijlage 1: Unicef Kinderrechtenverdrag Nederland
Bijlage 2: Hervormingsagenda Jeugd
Bijlage 3: Fryske Regiovisie Jeugdhulp
Bijlage 4: Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
Bijlage 5: Kadernota Sociaal Domein